

'n Handjievol van die individue wat help bou aan 'n blinker toekoms. **agter:** Paul Myburgh (Helderzicht), Christo Briers-Louw (Eenzaamheid) en Stefaan du Toit (Kuilenburg). **voor:** Victoria Mgoqi (Kuilenburg) en Andries Adams (Eenzaamheid).

Alkoholprobleem op grondvlak aangepak

Alkoholmisbruik is een van die grootste probleme in Suid-Afrika se landelike omgewing en maatskaplike gevolge soos fetale alkoholsindroom (FAS) en gesinsgeweld raak vele individue in plaasgemeenskappe. Met die doel om die dieper liggende oorsaak op 'n holistiese wyse aan te spreek, is 'n loodsprojek deur *The Industry Association for Responsible Alcohol Use* (Ara) aangepak wat 19 lede-plase van Perdeberg Winkelder betrek. ELONA HESSELING vertel meer.

Die maatskaplike probleme wat soms in plaasgemeenskappe voorkom, is kompleks en hoewel dit baie fasette soos ongeletterdheid, swak gesondheid, swak selfbeeld en 'n tekort aan rolmodelle en gemeenskapsleiers insluit, is drank- en dwelmmisbruik onder volwassenes en kinders van die ernstigste kwessies.

Projekleier van dié opheffingsprogram, Santi Basson, verduidelik dat hulle poog om die maatskaplike probleme op 'n holistiese, geïntegreerde en koste-effektiewe wyse aan te pak. Die projek is in Augustus 2011 van stapel gestuur.

Santi vertel dat die Perdeberg-omgewing 'n goeie steekproef is oor die stand van landbou in die Wes-Kaap, aangesien die plase wydverspreid is oor 'n groot area en van klein tot baie groot strek, met gemengde boerderye op die meeste daarvan. Alle werkers op hierdie plase, insluitend permanente en nie-permanente plaaswerkers, sowel as die kelderwerkers van Perdeberg Winkelder – waarvan daar 'n totaal van ongeveer 400 is – word by hierdie projek betrek.

Die probleem van alkoholmisbruik is besonder ernstig en volgens Santi spandeer sommige individue tot

Joshwin Ovies
(Vryguns-crèche)
geniet sy nuwe
skopfietsie.

R1 000 per maand op alkohol, waaronder hoofsaaklik bier en ales. “Hoewel die meeste van hierdie plase se werkers heelwat meer as die minimum loon verdien, is dit steeds ’n kommerwekkende bedrag wat aan drank gespandeer word,” sê sy.

Andries Adams is ’n plaaswerker op Eenzaamheid en is ’n goeie voorbeeld van iemand wat met behulp van rehabilitasie en die nodige ondersteuning geleer het hoe om sy alkoholprobleem te beheer. “Sommige mense is egter hardkoppig,” verduidelik hy, “Ales is ’n groot probleem in die omgewing en die mense kan dit nou kry en hoef eers later daarvoor te betaal.”

Alkoholmisbruik het buiten FAS en gesinsgeweld, ook soms tiener swangerskappe, HIV/Vigs- en Tuberkulose tot gevolg. Victoria Mgoqi is ’n plaaswerker op Kuilenburg en stem saam dat dit ’n ernstige probleem is – “party mense gebruik sommer hulle kinders se geld vir drank en dwelms”.

Maar dinge is besig om te verander en sedert die projek se implementering, kan daar volgens Santi reeds goeie vordering waargeneem word. Verskeie inligtingssessies is reeds aangebied en daar word nog vele meer vir die toekoms beplan.

Inligtingssessies en opleiding wat handel oor alkoholmisbruik, die voorkoming van FAS, verantwoordelike ouerskap, higiëne en arbeidswetgewing is reeds aangebied en met behulp van ’n mobiele eenheid is werkers ook getoets vir HIV, TB, diabetes en hipertensie. Hierdie sessies word deur Greta Grobler, ’n onafhanklike, geregistreerde maatskaplike werker, op ’n interaktiewe manier aangebied.

Geakkrediteerde Noodhulp Vlak 1 en beroepsveiligheid- en gesondheidsopleiding is ook vir werkers van die deelnemende plase aangebied.

Sommige plaaswerkers ontvang reeds individuele berading deur die maatskaplike werker en daar word selfs deur middel van tolke spesiaal voorsiening gemaak vir Xhosa-sprekende werkers.

DIE MAATSKAPLIKE PROBLEME WAT SOMS IN PLAASWERKER-GEMEENSKAPPE VOORKOM, IS KOMPLEKS EN HOEWEL DIT BAIE FASETTE INSLUIT, IS DRANK- EN DWELMMISBRUIK VAN DIE ERNSTIGSTE KWESSIES.

Aandag word tans aan drie crèches, wat sewe plase bedien, geskenk en tesame met Greta, sien Santi toe dat dié crèches almal beter toegerus word en die personeel opleiding ontvang. Hulle is nou ook in die proses om by die Departement van Maatskaplike Dienste geregistreer te word – hierdie proses is sedert 31 Desember 2010 verpligtend vir crèches wat toesig hou oor meer as ses kinders.

“Daar word veral op die crèches gekonsentreer, aangesien dit ’n effektiewe manier is om maatskaplike probleme te identifiseer by die kinders,” vertel Santi. “Sou Greta gevalle van kinder verwaarlosing of selfs gesinsgeweld identifiseer, word dit onmiddellik aangespreek – hierdie gevalle hou dan ook dikwels verband met alkoholmisbruik.”

Santi vertel dat die Wes-Kaapse Departement van Landbou ’n belangrike vennoot in hierdie projek is, wat onder andere befondsing vir die Vroeë Kinderontwikkeling-opleiding wat aan al die crèche personeel aangebied word, insluit. Soos vereis het die personeel ook geakkrediteerde Noodhulp Vlak 1-opleiding ontvang.

“Daar word gereeld met die kinders se ouers vergader en hulle word aangemoedig om verantwoordelikheid vir hul kinders te neem,” vertel sy. Greta besoek die crèches elke twee weke en enige maatskaplike probleme word onmiddellik aangespreek.

Volgens Santi is die opleiding wat die personeel ontvang noodsaaklik om te verseker dat die kinders sekere mylpale

bereik en dat hul skoolloopbane nie met ’n agterstand begin word nie.

“Ons het ’n tydjie gelede ’n fondsinsameling by die crèches gehou en dit was wonderlik om te sien hoe die ouers eienaarskap neem en inspring om te help. Dit sluit goed aan by ons holistiese benadering.” Daar is besluit om nie by die produsente vir finansiële ondersteuning te vra nie en ouers het self die fondsinsamelings gereël en aangebied.

Volgens Andries is die hele gemeenskap baie trots op al die verbeteringe wat onlangs by die crèches plaasgevind het, maar is daar verder ’n groot behoefte aan naskoolse fasiliteite vir die skoolgaande kinders – ’n plek waar hulle nie net hul huiswerk kan doen nie, maar ook ’n middagete kan ontvang en veilig verkeer totdat hul ouers klaar gewerk het.

Hierdie vorm deel van die projek se vyfjaar-plan en Santi verduidelik dat hulle probeer om meeste behoeftes aan te spreek. “Produsente ervaar gereeld kritiek, maar weet nie altyd waar om te gaan of wat om te doen nie. Hierdie projek en aanslag is kompleks en sensitief, maar bo verwagting, is dit reeds ’n sukses; ons het in ’n kort tyd baie vermag,” vertel sy.

Probleme word op ’n koste-effektiewe wyse aangespreek en volgens Stefaan du Toit, eienaar van Kuilenburg, is die tyd wat aan hierdie projek afgestaan word, niks in vergelyking met die langtermyn voordele wat dit inhou nie. “Die terugvoer is sover baie positief en die mense vind die gespreksessies baie insiggewend,” vertel hy. Volgens Helderzicht-eienaar, Paul Myburgh, is die manier waarop hierdie sessies aangebied word veral interessant, wat maak dat die mense dit baie geniet.

Daar word voortdurend na die toekoms gekyk en volgens Santi sal Greta voorts al hoe meer by individue betrokke raak met spesifieke en gerigte berading, om sodoende maatskaplike probleme van die gemeenskap direk aan te spreek.

“Monitering en mentorskap vorm ’n integrale skakel in die projek om die menswaardigheid van plaaswerkers te herstel en sodoende die projek se sukses te verseker,” vertel Santi. “Daar moet egter realistiese verwagtinge gestel word en uitdagings, mislukkings, sowel as suksesse, moet verwag word.

“Dit is belangrik om gefokus te bly en met die bes moontlike diensverskaffers te werk; vennootskappe en samewerking met rolspelers soos die Departement van Landbou en ander staatsdepartemente vorm ’n belangrike deel van die projek,” verduidelik sy. Ander bedryfsorganisasies wat lede van Ara is, soos VinPro, Salba en Wynkelders SA, is ook betrokke hierby.

“Die bedryf het baie swak beriggewing die afgelope tyd gehad en met só ’n projek word hierdie probleme stelselmatig op grondvlak aangespreek,” verduidelik Santi.

Hierdie is egter net die begin en buiten verdere planne met die huidige projek, vertel Santi dat hulle ook al ’n hele paar navrae ontvang het om soortgelyke inisiatiewe van stapel te stuur. “Deur die projek eenvoudig te hou, kan dit juis ’n belangrike impak hê dáár waar dit die nodigste is,” vertel sy. “Daar is nie ’n spesifieke resep om al die probleme op te los nie, maar ons moet deurlopend ’n poging aanwend om dit aan te spreek – ons het net nie meer ’n keuse nie.” ■

“HIERDIE PROJEK EN AANSLAG IS KOMPLEKS EN SENSITIEF, MAAR BO VERWAGTING, IS DIT REEDS ’N SUKSES; ONS HET IN ’N KORT TYD BAIE VERMAG.” – SANTI BASSON.

Willecia Faro by die
Vryguns-crèche leer
van kleins af reeds
hoe om na haarself
te kyk.

